

Здорова, фізично розвинена дитина, як правило, вірить у свої сили, бадьора, життєрадісна, повноцінніше опановує принципи шляхетної поведінки у взаємодії з однолітками і дорослими, дбає про гармонійність свого буття, уважна до інших людей.

УДК 373.091.2(043.2)

ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КУЗЬМА О.,
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ

Загальна модернізація вітчизняної освіти – Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепція Нової української школи – змінює кардинально основи навчально-виховного процесу в сучасній школі. Особливо неоднозначна ситуація складається в області виховання. Однією з пріоритетних завдань в концепції модернізації української освіти є виховання підростаючого покоління.

Виховання – важлива і невід'ємна частина освітнього процесу, спрямована на досягнення двох взаємопов'язаних цілей: забезпечення процесу соціалізації громадянина в суспільстві і підтримку процесу індивідуалізації особистості.

У зв'язку з цим виникає закономірне питання: хто ж повинен виховувати дітей - сім'я або школа? Більшість людей б відповіли: і сім'я, і школа! А якщо перефразувати питання: хто повинен бути провідним у вихованні дітей - сім'я або школа? Якщо вислухати відповіді, то з'ясовується, що ні сім'я, ні школа не хочуть взяти відповідальність в питанні виховання в свої руки.

Наше суспільство зіткнулося з цією проблемою особливо гостро в зв'язку з тим, що в останні два десятиліття країна зазнала багато змін, які не могли не вплинути на соціум.

Через нестабільний стану в державі, відсутність економічної стабільності, дезорієнтації населення, загострення політичної ситуації, соціальної напруженості, міжнаціональних чвар, криміналізації життя, погіршення екологічної обстановки, падіння моральності більшість сімей виявилось в умовах виживання як матеріального, так і фізичного. В таких умовах сім'я перестала виконувати свої виховні функції як основний соціальний інститут. У багатьох сім'ях бракує елементарної духовної близькості між батьками і дітьми. Природно, що при таких умовах виховання підростаючого покоління в сім'ї відійшло на другий план.

Але до сих пір багато педагогів вважають, що сім'я є найбільш потужним фактором виховання, так як їй доступний більший арсенал виховних засобів, а школа не може скорегувати в дитині те, що закладено батьками. Результатом є відсутність єдиного виховного простору.

Методика виховної роботи школи – найбільш слаборозвинений відділ сучасної педагогіки. У чому ж проблеми виховання в школі?

- По-перше, школа вже довгий час виконує функції «фабрики» з виробництва людей, начиненими якимись набором знань. Найчастіше про питання виховання починають замислюватися тільки тоді, коли трапляється якась пригода. Багато хто бачить виховний процес тільки як засіб підвищення успішності, метод боротьби з правопорушеннями.

- По-друге, відсутність єдиного педагогічного колективу. Педагоги досі не усвідомили, що неможливо втілювати навіть самі геніальні виховні ідеї, не будучи єдиним, згуртованим колективом однодумців. До тих пір поки вчитель відповідає тільки за «свій» клас, у процесі виховання немає майбутнього.

- По-третє, відсутність індивідуального підходу до дитини. У багатьох педагогів індивідуальний підхід асоціюється з метушнею з примхливими дітьми і їх батьками, забуваючи про те, що необхідно враховувати індивідуальні особливості дитини для створення ситуації успіху при включенні її в колектив.

- По-четверте, відсутність гарної дисципліни. До дитини необхідно пред'являти дисциплінарні вимоги з початкових ланок освіти. Дітям необхідно чітко сформулювати, що таке добре і що таке погано. Дитину необхідно вчити нормам поведінки в суспільстві, так само як і вмінню читати і рахувати! Тільки в цьому випадку дитина може стати гідним членом цього товариства, і незалежно від того, де вона буде знаходитися, вона буде дотримуватися тих правил і норм поведінки, до яких була з дитинства привчена. Все це призведе до сили характеру, вихованню громадянської відповідальності, самоконтролю.

- По-п'яте, відсутність системи покарання. Покарання можуть бути абсолютно різними. Це і зауваження наодинці, і перед класом; це і обговорення проступку на педрадах або шкільних зборах. Головне, при будь-якій формі покарання необхідно дотримуватися принципу поваги до людини. Не можна забувати, що обговорюється конкретний вчинок, і будь-якому покаранню повинні передувати бесіди тет-а-тет. Покарання - процес досить тонкий, тому не можна допускати, щоб всі працівники школи мали можливість карати. Необхідно звузати коло людей до директора і заступників директора з навчально-виховної роботи.

- По-шосте, відсутність єдиного колективу учнів школи. Учні мало спілкуються між собою. Добре, якщо вони знають учнів зі своєї паралелі. Вся школа розбита на безліч маленьких колективів, які не спілкуються між собою. Багато педагогів вважають саму ідею створення єдиного колективу абсурдною і нездійсненою! Але, на нашу думку, це можливо. Як же домогтися бажаного результату? Необхідно створювати шкільне самоврядування, розвивати ідею спільних шкільних заходів, в яких будуть задіяні учні різних вікових категорій, проводити загальношкільні збори, на яких би спільно вирішувалися питання, що стосуються життя школи, вводити шефство. Тобто, фактично, необхідно створювати шкільну родину.

Проблема виховання і організації виховного процесу має важливе значення в сучасному суспільстві, і є всі підстави вважати, що в найближчі

роки воно стане ключовим в нашій педагогіці. При цьому важливо пам'ятати, що виховна система – не самоціль. Вона служить оптимізації процесів особистісного розвитку. Тому головним критерієм її ефективності буде результат – розвиток і самовираження особистості вихованця і педагога.

УДК 378:373.2.011.3-051:37.091.21-053.4

ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ПРИМИЧ Я.Ю.,
Мукачівський державний університет

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ

Одним із завдань професійної освіти є пошук шляхів розвитку і удосконалення системи підготовки педагогічних кадрів для роботи з дітьми раннього віку.

Процес підготовки майбутніх вихователів повинен бути спрямований на формування цілісної системи універсальних знань, умінь, навичок і відповідати запитам сучасних закладів дошкільної освіти. Професія вихователя ЗДО має характерні особливості, зумовлені психофізіологічними характеристиками особистості дитини раннього віку. На ці особливості вказують у своїх дослідженнях вчені, які розглядали питання організації роботи вихователя з дітьми раннього віку: Н.Аксаріна, А.Богущ, Н.Гавриш, В.Гербова, М. Лісіна, Г.Лямина, О.Саприкіна та ін.

Професійні знання вихователя в області роботи з дітьми раннього віку складаються із пізнання закономірностей та особливостей психолого-педагогічного розвитку дітей зазначеного віку, знання вікових та індивідуальних можливостей, діагностики та результатів виховних впливів на дітей раннього віку. Слід зазначити, що готовність, здатність здійснювати роботу з дітьми раннього віку – це сформованість особистісно-значущих, професійних якостей вихователя, що дозволяють ефективно здійснювати педагогічну діяльність з дітьми раннього віку та сприяти досягненню результатів в процесі їх виховання.

Основою майбутньої педагогічної діяльності студентів, які будуть працювати з дітьми раннього віку, є взаємодія з маленькими дітьми в спеціально організованих умовах. Тому студенти повинні знати про існування двох типів педагогічної взаємодії, характерних для авторитарної та особистісно орієнтованої педагогіки.

Авторитарна педагогіка розглядає маленьку дитину як об'єкт догляду та педагогічних впливів, спрямованих на формування знань, умінь і навичок. Педагогічна мета цієї взаємодії не припускає формування у дитини таких базових для цього віку особистісних якостей як позитивне самопочуття, довіру до інших, ініціативність, свобода вибору. Основною метою авторитарної педагогіки є виховання слухняної дитини, яка підкоряється авторитету

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>